

1. Аліна

Вже надходить ніч, заснуло місто,
Ти стоїш одна біля вікна.
І тремтять на шибках краплі чисті,
Ти на себе дивишся з-за скла...

Костянтин Москалець

Аліна любила вдаватись до провокацій. Це означало бути недосконалою для світу, потайною — для однолітків та незрозумілою — для батьків. Навіть у рідній художній академії серед диваків, якими вважає цей світ майже всіх художників, вона залишалася дивовижею, білою вороною. Ні — чорною вороною серед білих ворон. Їй подобалося дратувати незнайомих людей, дражнити батьків та знайомих. Ходити по лезу бритви, робити речі, завше на грані...

У такий спосіб вона випробовувала себе на міцність. Щоправда, світові здавалося, ніби то Аліна його випробовує. Дівчина могла вдягнути національний стрій і взути футбольні бутси або перефарбувати волосся у салатовий колір чи постригтися наголо. Вона це робить мимоволі — просто сьогодні такий

настрій, саме такий. І всенький світ до цього мовби й не має жодного стосунку. Ну, хіба що трохи.

Аліна часто впадає у крайнощі. Захоплюється макраме й оригамі, витинанкою, має другий розряд зі стрільби з малокаліберної гвинтівки, знає напам'ять усього «Кобзаря» Шевченка й шаленіє від Гомера та Жака Лакана. Вона закінчила курси крою і шиття, курси екстрасенсів, деякий час відвідувала курси гри на гітарі, та, на жаль, не знайшла у Львові курсів гри на трембіті.

Тато вважає, що він її розуміє. Виправдовує всі доньчині діяння, навіть найбезглуздіші. Тому завжди беззастережно підтримує кожне її захоплення. Вочевидь, у часи молодості, коли соцреалізм був єдино «визнаним» і можливим творчим методом, її тато не зміг розкритися повністю. «Зі соцреаліста стати монументалістом — незначний прогрес для художника. Особливо коли маєш тягу до геть іншого», — інколи сам собі казав чоловік. Василь Петрович завжди був заслабким для того, щоби вийти за рамці соцреалізму, який у совковому минулому його непогано годував. Комфорт і пільги спілчанського членства й перебування в компартії пересильовали потяг до правдивого джерела натхнення. Саме тому чоловік давав своїй єдиній донечці стільки волі й простору. Все це списувалось не на розбещеність чи свавільність юної душі, а на прояв неабиякого таланту. Часто його погляди на виховання доньки не збігалися з поглядами мами Ірини. Через це подружжя інколи сперечалося. Закінчувалося все однаково. Дружина погрожувала розлученням, і Василь перепрошував

у коханої, бо ж її правда і їй завжди видніше. Однак тихцем продовжував догоджати Алінци.

Коли Аліні було три роки, тато застав її за «маляням» — так вона називала малювання. У випадково залишеній на письмовому столі «Енциклопедії мистецтва» мала завзято й натхненно виводила якісь каляки-маляки. Батько, замість розгніватись, навпаки — відчув гордість: у його дівчинки прокинувся талант і и до всього пречудовий смак. Бо малювала донька свої «шедеври» не абиде, а поряд з «Данаєю» Рембрандта й «Жінками в саду» Моне. Ці жахливі каракулі він зберігає і досі як важливу сімейну реліквію.

Мама. З нею Аліні нелегко, як і мамі з Аліною. Хіба можна терпіти та приймати вічну імпульсивність доньки і так звані творчі заскоки майбутнього генія, який тим генієм може й не стати? Нещодавно Аліна порізала нові штори у спальні батьків, щоб пошити собі спідницю та маринарку. Ірина не на жарт розлютилася. Не так на те, що гардини зіпсовані, як тому, що сталося це пізно ввечері. Посеред ночі не побіжиш купувати нові. «Як це — на ніч вікна залишати “розхристаними”? Що про нас люди подумують!» Ага, четвертий поверх, навпроти жодного будинку, лише сквер зі старими тополями; хоча ні — ще зорі на небі та місяць уповні. Мама навіть відмовилася лягати спати у спальні й постелила собі в батьковому кабінеті на розкладному кріслі.

Ірина, звісно, вирішила провчити нечемну доньку, яка «не цінує татової опіки, материнського тепла, робить усе на зло батькам» і так далі. Тож

і покарання відповідне підшукала. Ех, батьки-батьки! Не можуть звикнути до думки, що їхня мала Аліна вже виросла.

Тато має дві майстерні. В одній він працює та зберігає «мотлохо-шедеври» — так він критично називає свої картини совкового періоду. Друга — майже як квартира. Величезна кімната, яка поділена на зони та слугує і власне майстернею, і кухнею, і спальнею, як бонус — окрема лазничка. Майстерня розташована над дев'ятим поверхом. Пологі стіни під конфігурацію нахилу даху створюють надзвичайно невимушений романтичний стиль. Зазвичай «нові люди», вперше потрапивши до майстерні, не можуть відразу звикнути до химерно викривлених стін і стелі. Однак ця химерна дивність (як для кого, звісно!) повсякчас компенсується прекрасним краєвидом з вікна — на дахи, хмари, сонце, вітер і навіть дощ. Житлова мансарда займає тільки половину площі над дев'ятим поверхом. Інша половина залишається банальним дахом. Отаким собі трішки похилим «балконом», лише без перил. Можна спокійно прогулюватися ним, уявляючи себе принцесою з казки Андерсена «Кресало» або Карлсоном, що живе на даху. Сусіди в тебе — птахи, небо, місяць, зорі, сонце та хмари. Татусь дозволив доньці користуватися цією майстернею скільки завгодно, коли завгодно і як завгодно. О, ця дивовижна майстерня! Аліна інколи там почувала. Була просто закохана в музику дощу, який весело дріботить дахівкою зовсім поруч, майже над вухом, чи вдавано-сердито тарабанить, торкаючись у серці неспокійних струн.

Тепер Аліна, видається, знає, як Вівальді написав «Пори року». Він просто слухав оцей кайфовий деколи тупіт, деколи рясний біг дощу чи просто його кроки. Вереск, жебоніння або стогін вітру. Весна — небо, дощ, який будить до життя все живе. Літо — гроза і блискавки в косах ночі. Зима — жалібне завивання чи то від болю, чи то від утіхи. Осінь — прекрасна у своєму смутку й у своїй байдужості — летить назустріч світу на крилах барвистого листя. Іноді це помаранчево-пурпурові крила надії, іноді — крила брунатного відчаю. Все має свою барву, все: сльози, сміх, біль, журба, навіть гріх. І все це частинки білого, дбайливо зібрані в розкішному оберемковій веселкового спектра фарб.

О, так! Творець — художник, геніальний митець. Що можна отримати, коли перемішати всі барви веселки? Вірно, білий колір. Вочевидь Богові стало нудно, і він розділив білий колір на спектри, подарувавши людям веселку. Хороший задум, справді божественний. Проте люди, як завжди, зуміли і тут накапарити¹: взялися змішувати фарби, але не завжди вміло. Змішали червоний, зелений та синій — зродилося сіре марево. Лишень сіре, бо чорне — це повна відсутність потоку світла, тобто немає що псувати.

Ось саме в цій диво-майстерні Аліна відбуває мамине покарання.

Мама вважає, що це гарний урок для непокірної дитини. Впевнена: донька й тижня не витримає без

¹ Робити нашвидку, абияк (розм.).

домашнього комфорту і прибіжить назад, благаючи прощення. Тато ж, навпаки, вважає, що це навіть корисно — спробувати пожити самотійно в дев'ятнадцять років.

Отак Аліна замешкала сама. Насамперед привели до ладу кухню. Тато підсобив і так, щоб мама не знала. Купив електроплиту й електрочайник. Мініхолодильник і порохотяг тут уже були. А ще батько віддав Аліні свій старий ноутбук. Тому що стаціонарний комп'ютер, Алінин персональний, залишився вдома, у її кімнаті. Мама чомусь думала, що така незручність доньку теж скоро додому поверне. У ванній сантехнік прилаштував пральну машину із сушаркою, стару, вживану, надто галасливу, але надійну. Тато три дні поспіль приходив у майстерню, так би мовити, для консультацій-рекомендацій, а насправді — перевірити, чи з донечкою все гаразд. Та все це, звісно, дрібниці, як порівняти із жаданою свободою, яку Аліна відчувала навіть на смак. А смак цей був таким кайфовим, таким... Ну, як кавун. Їсти-меш — і не наїсися. А вигляд ще кращий — небесної барви, з крилами розхристаного вітру.

Ці два місяці Аліна не ходила, а пурхала метеликом, почувуючись вільною та незалежною.

Сьогодні ж Аліні не хотілося нікого ні вражати, ні шокувати. Надягла сіру блузку на довгий рукав і чорні джинси — «відсутність потоку світла». На ноги — сірі кроси. Звичайна дівчинка, яка легко загубиться у безликій юрбі. Коли б лише не колір волосся — яскраво-зелений. Але для приховання його існує бандана. Все, тепер така, як всі.

На першу пару вже спізналася. Бог з нею. Можна зробити собі приємність і податися до кафе. Це так класно — на сніданок випити горня запашної чорної кави зі сніжно-пихатою горою вершків і тертого шоколаду та заїсти це щастя яблучним штруделем. Аліна сиділа у студентському кафе, смакуючи кавою, і читала. Кафку. Вона любила власне товариство. Добре, коли ніхто не пхається тобі в душу й не мусиш вдавати, немовби тобі цікаво, що хтось там говорить. Відтоді як її найкраща товаришка Марта переїхала з батьками до Києва, Аліна так і не змогла знайти нової подруги. Мала кількох приятелів у соцмережах. Вони завжди уважно слухали, не перебиваючи, давали слухні поради, ніколи не наполягали на власній правоті чи значущості.

Зрештою, вона від браку подруг не страждала. Тому що мала інших друзів, найвірніших, незрадливих. Книжки. Лишень у них усе здавалося справжнім. Аліна з перших сторінок читання інтуїтивно розуміла: хоче автор тебе завести на манівці неправди чи, навпаки, готовий привідкрити свою душу і впустити до неї хоча б на мить (на двісті чи триста сторінок — залежно від обсягу). І цей момент чарівний. Бо ти навшпиньки, міцно тримаючись за руку автора-провідника, крокуєш літерами-сходинами, відтак реченнями, загортаючись в одіж чужих думок, приміряючи на себе переживання та роздуми персонажів історії.

Отак міркуючи й смакуючи кавою, Аліна сиділа в кафе. Аж раптом відчула на спині чийсь чіпкий,

реп'яхуватий погляд. Завжди була чутливою до таких моментів. Безпомилково могла визначити, добра чи лиха вдача у власника погляду. Називала це інтуїцією. Тато брав на кпини такі метикування доньки. І тут мама несподівано стала на бік Аліни: «Нічого смішного, Василю! Ви це називаєте чоловічою логікою. А в жінок — інтуїція. І не сперечайся з нами». Тато, звісно, і не думає сперечатися. Ага, спробував би.

Аліна озирнулася. У кафе, крім неї та парочки закоханих студентів, які ніжно цілувалися, нікого не було. «Дивно! Здалося?» — запитала себе дівчина. Спробувала наново зануритися в читання, але слова порозліталися врзнобіч, відмовляючись складатись у речення. Це дратувало. Травневий ранок, який так гоже розпочався, перетворювався на якесь непорозуміння. Знову відчула на спині чийсь очі. Різко розвернулася. Знову нікого. Суцільне роздратування. Відтак дівчина зрозуміла: приємному ранку гаплик.

Ні, параноїчкою себе не вважала. Радше реалісткою. Почала читати рано — в чотири роки. Коли в шість тато застав її у своєму кабінеті, занурену в Мопассана, то не надто здивувався. Лишень від гріха подалі заховав на найвищі полиці «неблагонадійні», з його погляду, книжки. Однак Аліна росла хитрою малою. Вона, як прудка мавпочка, все-таки потрафила видряпуватися на вищі полиці. Брала книжку, ретельно замаскувавши своє «втручання», і, прочитавши, повертала назад. Тато й зараз ніжно називає доньку буквогризуном.